

ENDODONTİDE ACİL DURUMLAR

Prof Dr Uğur İNAN

TANIM

Genel olarak ağrı ve/veya şişlik ile birlikte görülen ve acil teşhis ve tedavi gerektiren durumlardır

Bunların nedeni, pulpa ve periradiküler dokulardaki patojenlerdir

Ayrıca lüksasyon avülsiyon ya da kırıklar nedeniyle sert dokuda oluşan travmatik yaralanmaların sonucunda da oluşabilirler

ENDODONTİDE ACİL TEDAVİLERDE AMAÇ

Hastanın ağrısını geçirmek

Olabilecek enflamasyon veya enfeksiyonu kontrol altına alabilmek

- Acil tedavi için başvuran hastaların %90'ında pulpal veya periapikal hastalık semptomları bulunmaktadır

Kliniklerde gerçek acil olgularla çabuk tedaviyi gerektiren dişler arasında ayırım yapılmalıdır.

Gerçek acil durumlarda hastanın çok kısa sureli olsa da beklemesi olanaklı değildir hemen o anda tedaviye alınmalıdır.

SORUNUN ŐİDDETİNİ BELİRLEMEK İÇİN HASTAYA YÖNELTİLEBİLECEK SORULAR

Sorun uykunuzu bölüyor mu?

Yemek yemeniz, çalışmanız, konsantrasyonunuz ve diğer günlük aktiviteleriniz etkileniyor mu?

Sorun ne kadar süredir sizi rahatsız etmektedir?

Herhangi bir ağrı kesici kullandınız mı?

SINIFLANDIRMA

İrreversible pulpitis ve normal periapex

İrreversible pulpitis ve akut apikal periodontitis

Şişliğin olmadığı pulpa nekrozu

Lokalize şişlikle birlikte pulpa nekrozu

Diffüz şişlikle birlikte pulpa nekrozu

ENDODONTİDE ACİL DURUMLAR

Tedavi öncesi ortaya çıkan acil durumlar

Tedavi sırasında ortaya çıkan acil durumlar

Endodontik tedavi sonrası ortaya çıkan acil durumlar

TEDAVİ ÖNCESİ ORTAYA ÇIKAN ACİL DURUMLAR

Pulpal ağrı

- Reversible pulpitis
- irreversible pulpitis

Akut Apikal Abse

Çatlak diş sendromu

TEDAVİ SIRASINDA ORTAYA ÇIKAN ACİL DURUMLAR

Yakın zamanda yapılmış restoratif tedavi

Periodontal tedavi

Pulpanın açığa çıktığı durumlar

Kök veya kronunda kırık

Preparasyon sonucu ağrı oluşması

- Akut apikal periodontitis
- Akut alvelenme (Phoenix Absesi)

ENDODONTİK TEDAVİ SONRASI ORTAYA ÇIKAN ACİL DURUMLAR

Yüksek restorasyon

Taşkın dolgu

Eksik dolgu

Kök kırıkları

HASTA MUAYENESİ

Hasta çoğu zaman ağrının gerçek kaynağını belirleyemeyecek durumdadır

Başka bir çenedeki veya aynı çenede farklı bir dişi hatta diş grubunu gösterebilir

Ağrı ve şişlik hastanın ağzını açmasını sınırlayabilir, böylece hem tanı hem de tedavi güçleşir

Ağrının düzeyi abartılmış olabilir ve doğru olmayan bilgilerin alınmasına neden olabilir.

SUBJEKTİF MUAYENE

Ağrının hikayesi

Lokalizasyon

Şiddet, süre ve karakter

Ağrıya neden olaylar ya da uyaranlar

OBJEKTİF MUAYENE

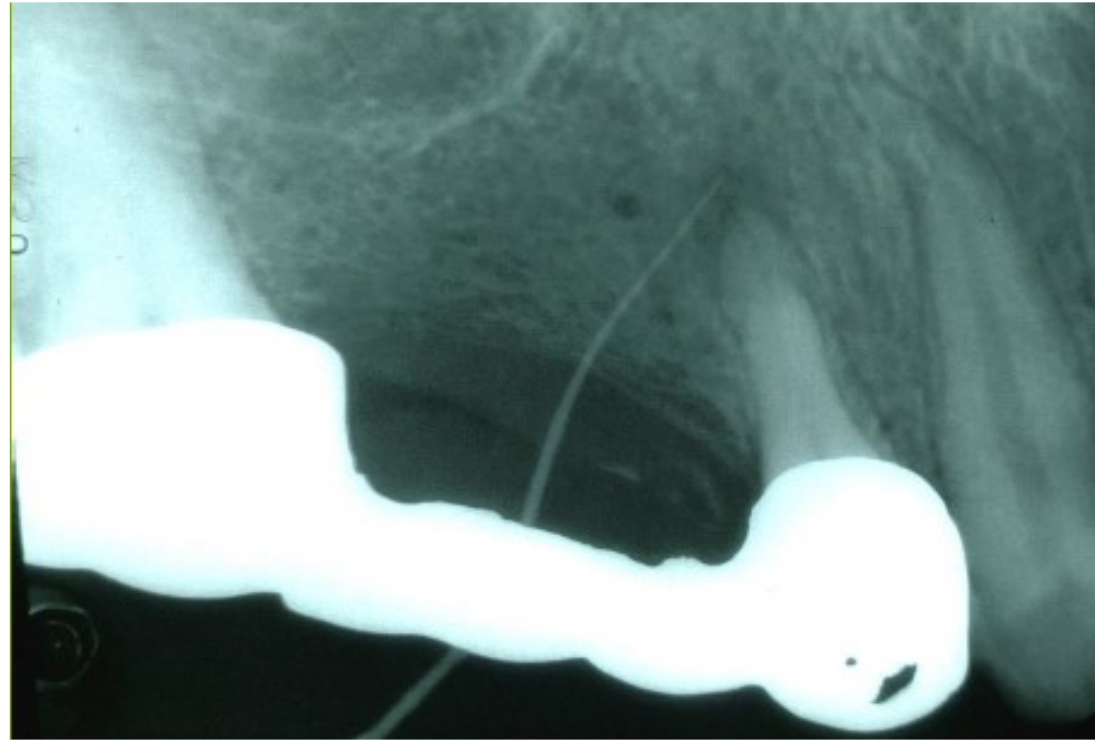
Oral yumuşak dokular haricinde yüzün gözle muayenesi yapılır

Uygun bir pulpa testi yapılmalıdır

Periradiküler testler

- Palpasyon
- Perküsyon
- Isırtma testi

Radyograf alınır

PERİODONTAL MUAYENE

Hastalığın endodontik ya da periodontal kaynaklı olduğu ayırt edilir

Periodontal abse bazen akut apikal abse ile karıştırılabilir

Lokalize periodontal absede diş vital, akut apikal absede ise devitaldir

TEDAVİ PLANLAMASI

TEDAVİ ÖNCESİ ACİL DURUMLAR

A stethoscope and a black pen are positioned on a white background. The stethoscope is silver and black, with its chest piece in the foreground and its tubing extending towards the top right. The black pen is lying horizontally across the middle of the frame, partially overlapping the stethoscope's tubing.

Problemin sınıflandırılması

Tıbbi anamnez

Kaynağın belirlenmesi

Teşhis koymak

Tedavi planı

Hastanın tedavisi

PULPAL AĞRI

REVERSIBLE PULPITIS

Ağrı kısa sürelidir ve sıcak-soğuk veya tatlı gibi uyarılara bağlıdır.

Ağrı dental kaynaklıdır.

Radyolojik muayenede periodontal ligament aralığında artış gözlenmez.

ETİYOLOJİ

Ekspoz veya sensitif dentin

Çürük

Sızıntı oluşmuş restorasyonlar

Yakın zamanda yerleştirilmiş restorasyonlar

Çatlaklar

TEDAVİ YAKLAŞIMI

Tedavi dentinal irritasyon kaynağını ortadan kaldırmayı içerir

Dentin hassasiyeti florür verniği veya hassasiyet giderici diş macunu ile tedavi edilebilir

Çürük veya sızıntı oluşmuş restorasyonlar kaldırılmalı ve yeni restorasyonlar yapılmalıdır

TEDAVİ YAKLAŞIMI

Yakın zamanda yapılan restorasyonlar oklüzal travma yönünden değerlendirilmelidir.

Dişte çatlaklar varsa ışıkla sertleşen kompozit restorasyonlar yapılabilir.

Bazı durumlarda protetik yaklaşım gerekebilir.

IRREVERSIBLE PULPITIS

Ağrı spontandır ve birkaç saniyeden birkaç saate kadar sürebilir

Soğuk ve sıcak ağrıyı arttırır

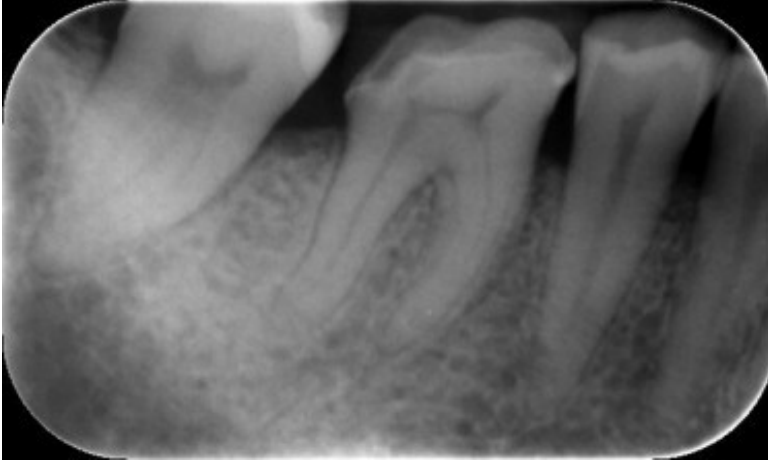

Etken ortadan kaldırılrsa da ağrı geçmez.

Hastanın ağrıyı lokalize etmesi zor olabilir

IRREVERSIBLE PULPITIS

Radyografta periodontal ligamentte genişleme gözlenmez

Enflamasyon periodontal dokulara yayıldığı takdirde perküsyon hassasiyeti gözlenir

IRREVERSIBLE PULPITIS

Geniş bir çürük veya rekürrent çürük

Çok derin restorasyon veya protez yapılmış dişler

Çatlak veya kırık

IRREVERSIBLE PULPITIS

Radyolojik muayenede periodontal ligamentte genişleme, derin çürük veya pinli restorasyon gibi durumla ilişkili bulgular aranmalıdır.

Eğer diş lokalize edilemiyorsa, dişler tek tek rubber dam ile izole edilip sıcak testi yapılmalıdır.

Fig. 10.13 Irreversible pulpitis in mandibular first molar showing a widened periodontal ligament space around both apices

TEDAVİ

İdeal tedavi kanalların tamamen boşaltılması ve şekillendirilmesidir

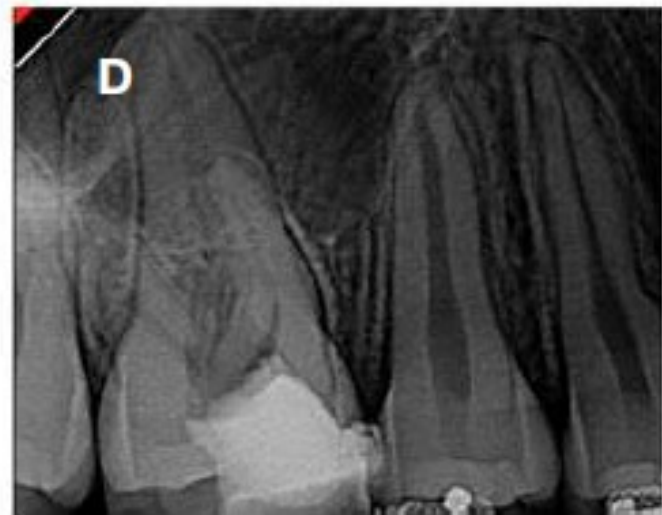
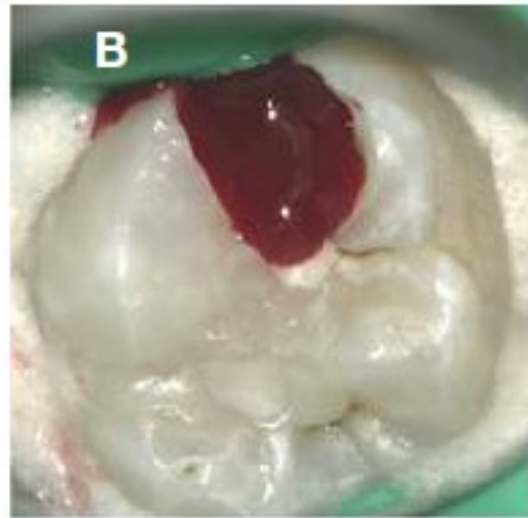
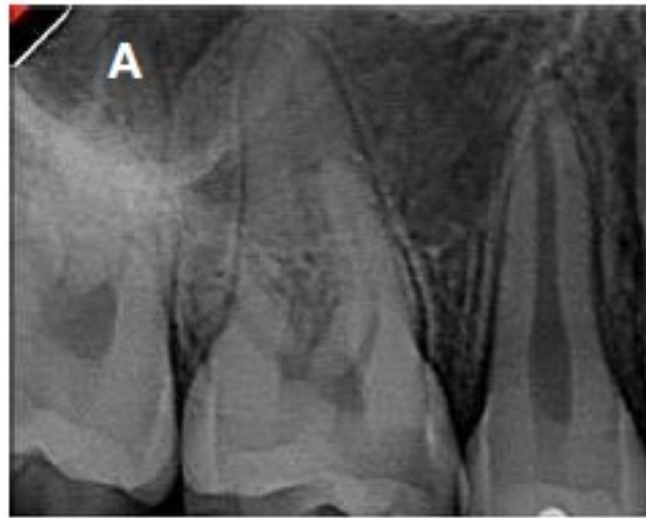
İrrigasyon solüsyonu olarak sodyum hipoklorit, pansuman materyali olarak kalsiyum hidroksit kullanılır

Hasta, anestezinin etkisi geçince bir miktar ağrı duyabileceği konusunda uyarılmalıdır

Hastaya analjezik önerilebilir; antibiyotik önerilmez!

PULPA EKSTİRPE EDİLDİĞİ HALDE AĞRI DEVAM EDİYORSA;

✓ Geçici dolgu yüksek olabilir

Kanalda enfekte pulpa dokusu kalmış olabilir

Kanal içeriğinin bir kısmı apeksden taşırılmış olabilir

Tedavi edilmemiş fazla bir kanal olabilir

APIKAL PATOLOJİ VARLIĞINDA PULPA NEKROZUNUN YÖNETİMİ

Pulpa irritanlarını azaltmak ve uzaklaştırmak

Mümkünse apikal bölgedeki sıvı basıncını azaltmak

Ağrı ve pulpa nekrozunun birlikte olduğu durumlarda;

Şişlik olmayabilir

Lokalize bir Şişlik olabilir

Diffüz ve yaygın bir Şişlik (selülit) gözlenebilir

ŞİŞLİĞİN OLMADIĞI PULPA NEKROZU

İlgili diş apikalde canlı ve enfekte dokular içerebilir

Periradiküler dokularda enfeksiyon gözlenebilir
(Semptomatik apikal periodontitis)

Derin anesteziyi sağlamak problem olabilir

Bu lezyon, kemik içinde sınırlandırılmış bir abseye dönüşebilir

Bu abseler çevre dokulara yaptığı sıvı basıncı nedeniyle ağrılıdır

Amaç kanal içindeki iritanları azaltmak, mümkünse kanal içinden drenaj sağlamaktır

Fig. 9.11 Drainage of pus along the root canal upon access of an upper lateral incisor with a necrotic pulp and painful apical periodontitis.

Nekrotik dokuların apikalden taşırılmamasına özen gösterilmelidir; çünkü post-op rahatsızlık artışına neden olur

Elektronik apeks bulucuların kullanımı çalışma boyunun doğru bir şekilde belirlenmesini sağlar

Tercih edilen tedavi seçeneği kanalların tam olarak temizlenmesidir

Pulpa nekrozu olan ve şişme görülmeyen apikal periodontitisli hastalarda, iltihabi eksuda süngerimsi kemik alanı ile kortikal tabaka arasında hapsoldüğü için çok şiddetli ağrı görülür

Böyle hastalarda ibuprofen gibi NSAİ ilaçlara ek olarak asetaminofen verilebilir

Antibiyotikler etki etmez

Hastaya ağrının birkaç gün devam edeceği, iltihabın azalmasıyla 2-3 gün sonra hastanın rahatlayacağı anlatılmalıdır

AKUT APİKAL ABSE

Apikal periodontitisten veya kronik periapikal absenin alevlenmesi sonucu ortaya çıkar

Dişte perküsyona karşı çok şiddetli reaksiyon vardır ve hasta dişin soketinde yükseldiğini hissettiğini söyler

Diffüz (yaygın) veya lokalize; sert veya fluktuan şişlik olabilir

ŒiŒlik

Lokalize ŒiŒlikler

- Oral kavite içinde sınırlıdır

Diffüz (yaygın) ŒiŒlik veya selülit

- KomŒu yumuŒak dokulara yayılır
- GeniŒtir

LOKALİZE ŞİŞLİKLER

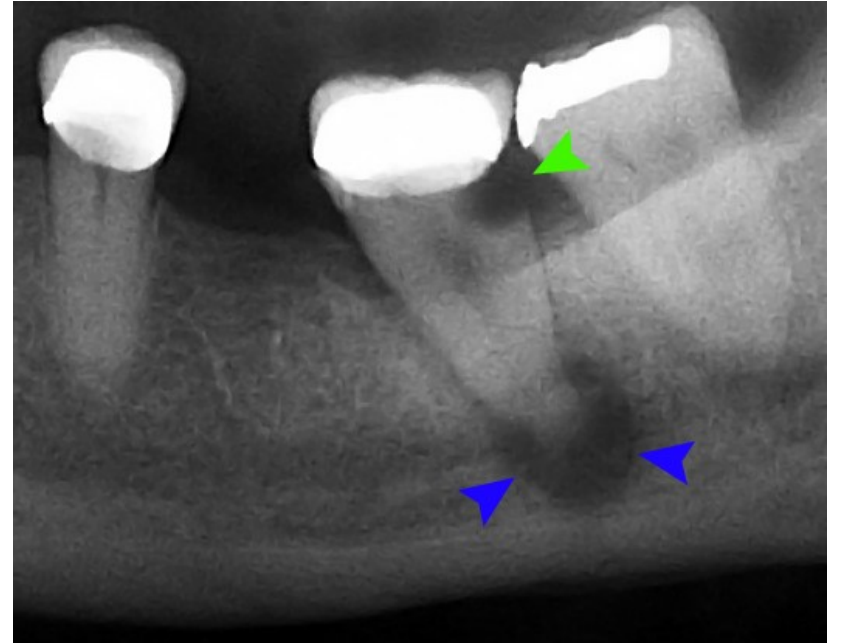
Abse yumuşak dokulara yayılmıştır

Kanal içinde drenaj gözlenebilir

Radyografide, periapikal bölgede büyük bir radyolüsent alan görülür

TEDAVİ

Kanalların
tamamen
temizlenip
şekillendirilmesi

Lokalize şişliğin
insize edilmesi
(drenaj)

DRENAJ

Ağrının ve basıncın hafifletilmesi sağlanır

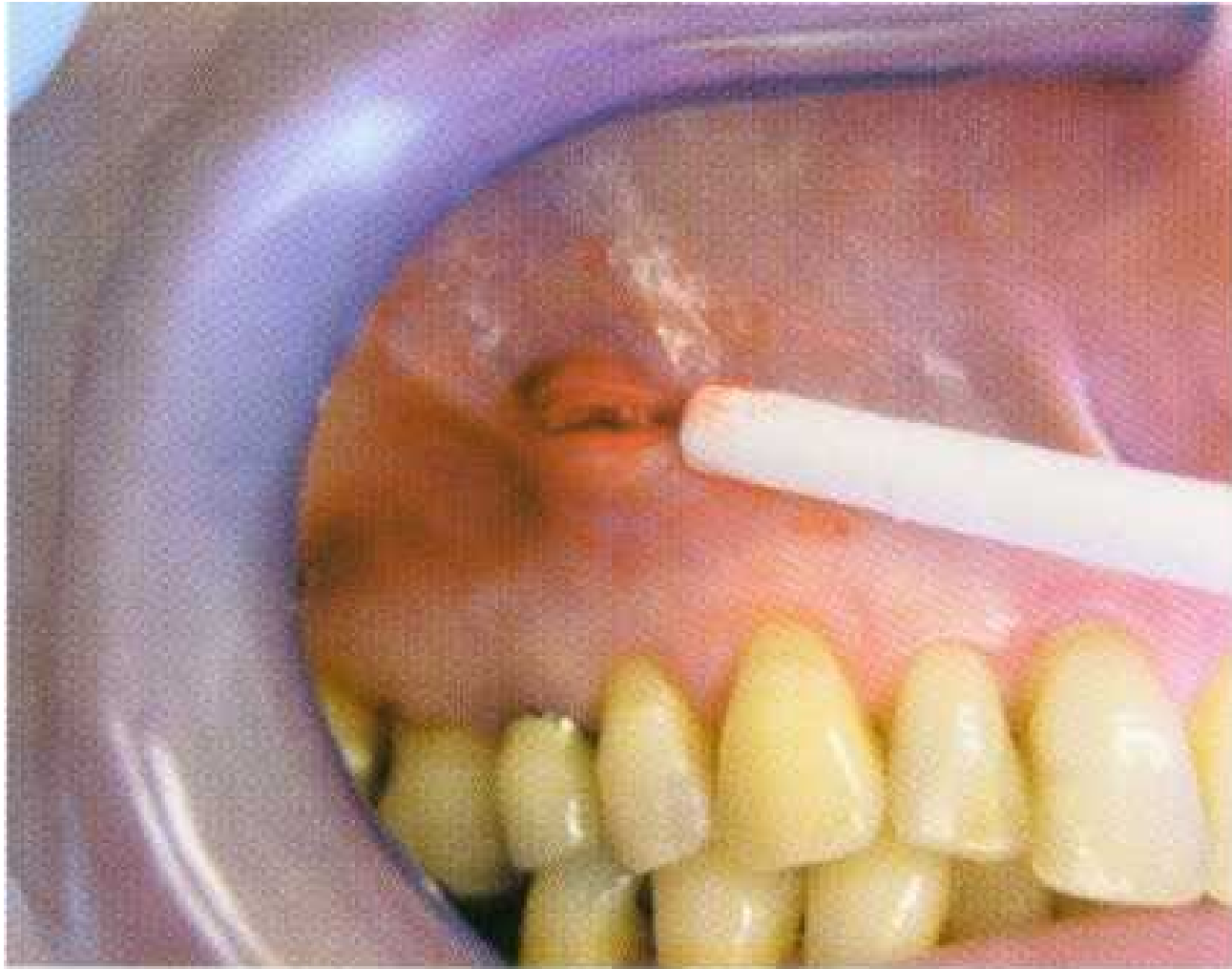
Güçlü bir irritanın ortamdaki uzaklaştırılması sağlanır

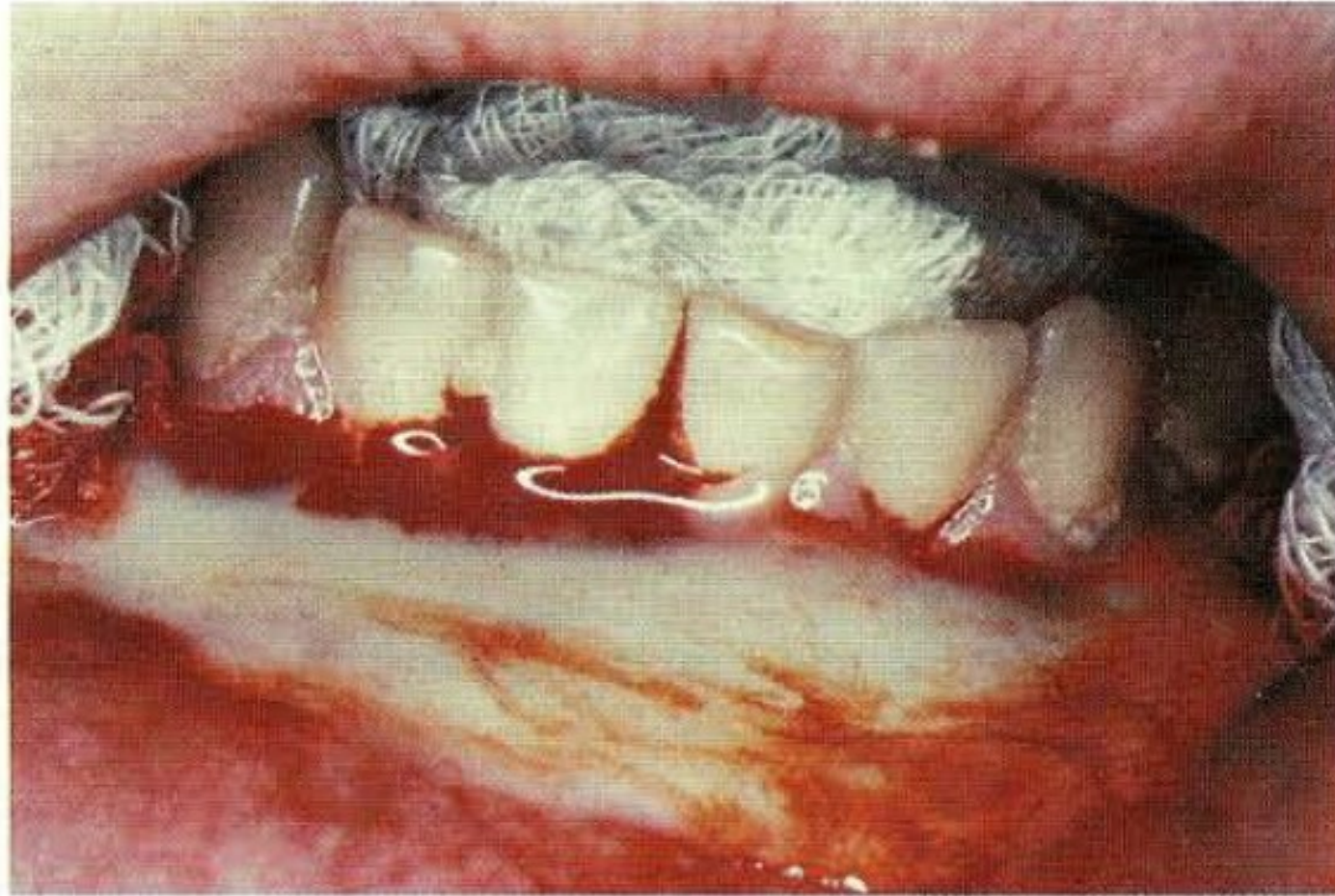

Fluktan bukkal Őŕŕlikler insizyon ile drene edilebilir

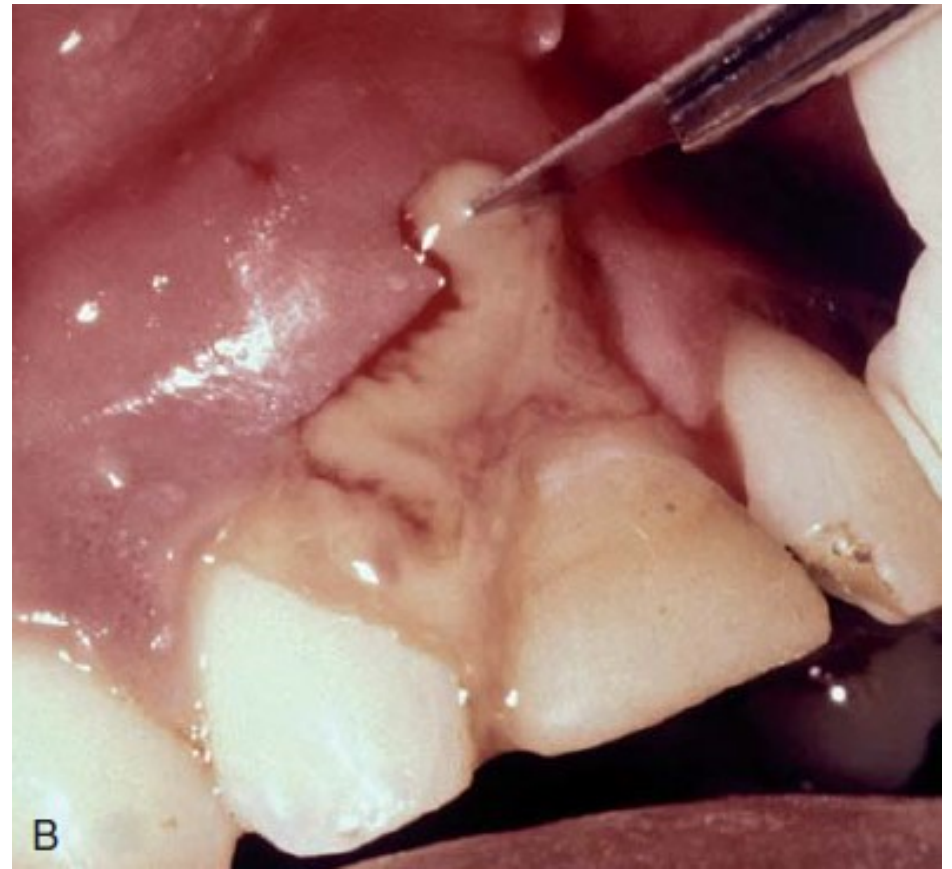

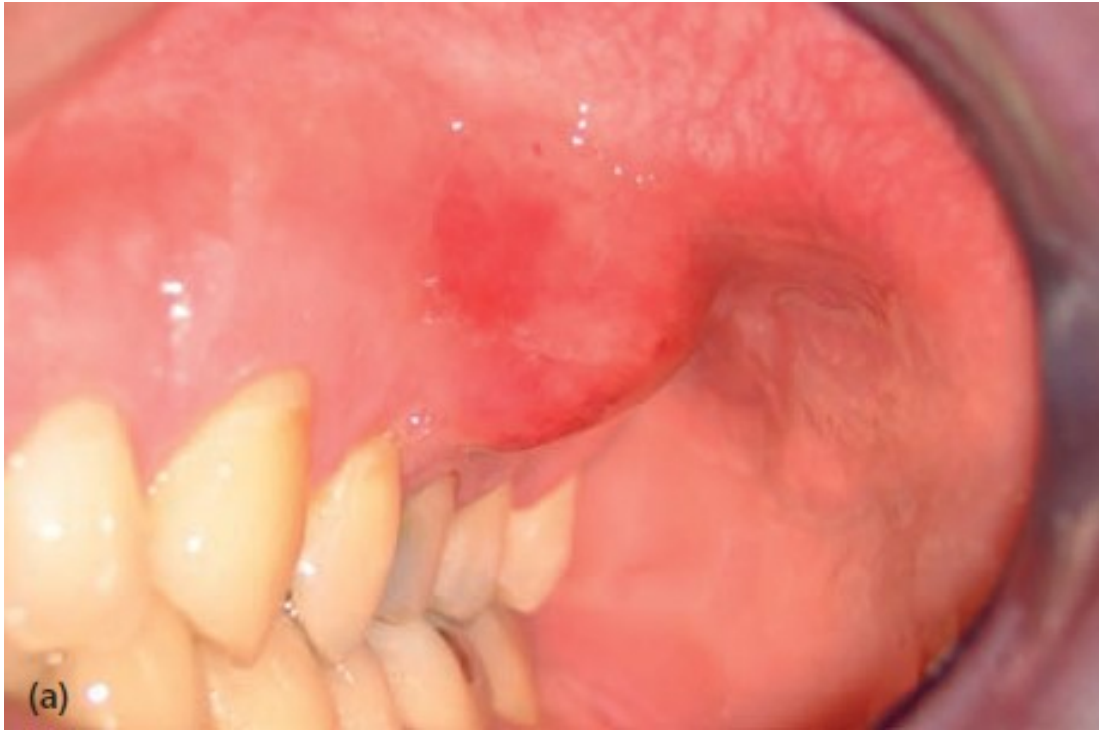
Pitt Ford TR, Rhodes JS, Pitt Ford HS. Endodontics. Problem-Solving in Clinical Practice. 2002.

Figure 16 Purulent drainage following incision of a fluctuant abscess involving a mandibular anterior tooth (Courtesy Dr. John Ingle).

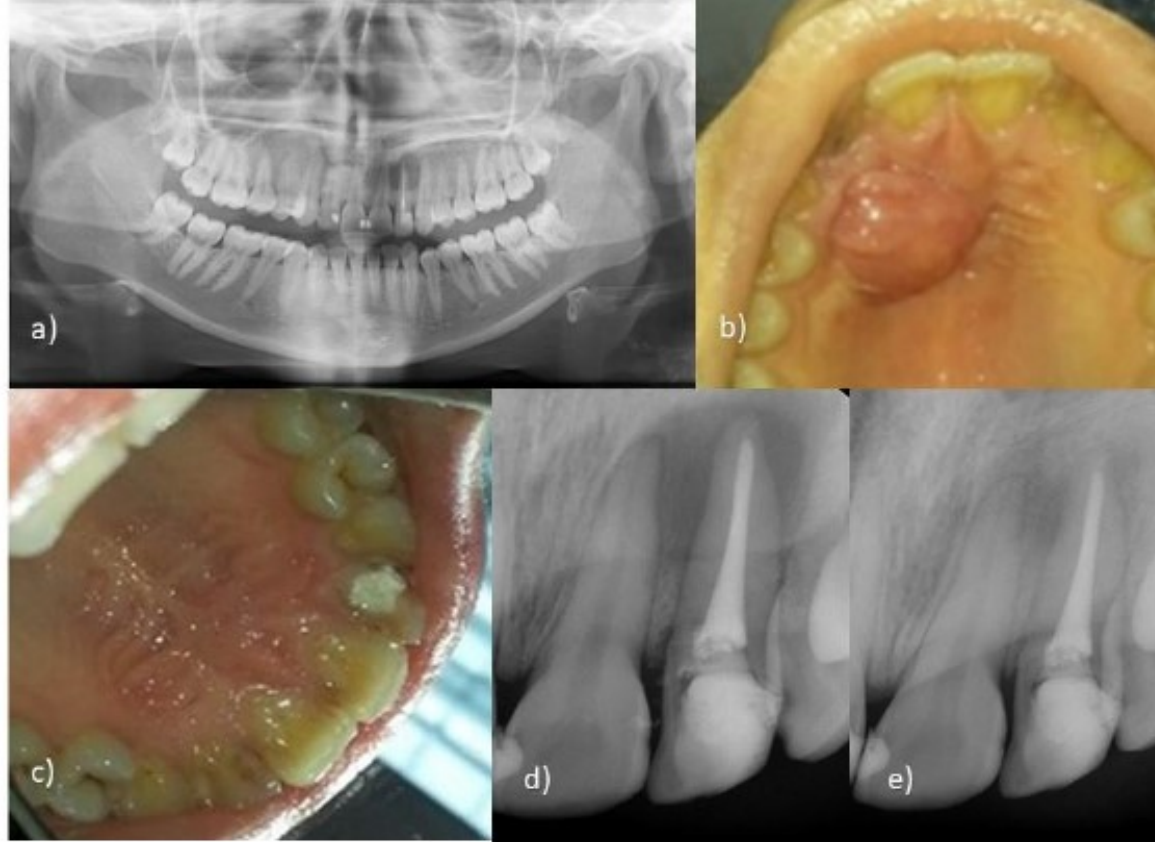
(c)

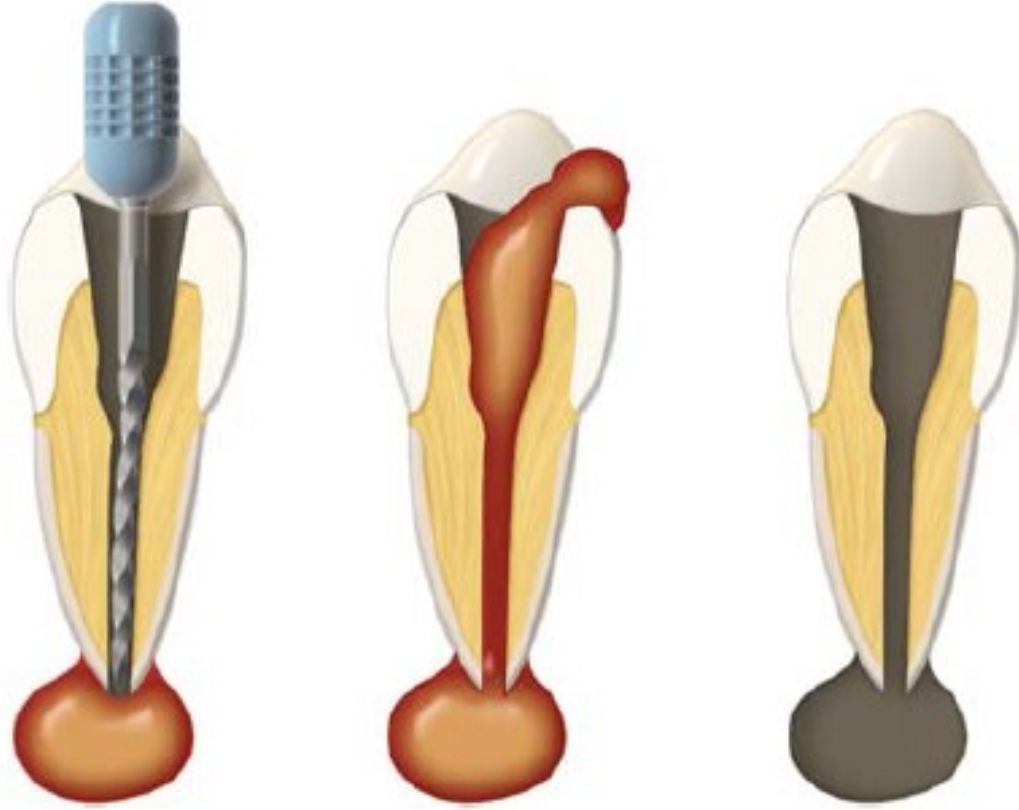

AKUT APİKAL APSELİ DİŞLERİN ACİL TEDAVİSİ: 3 VAKA RAPORU

EMERGENCY MANAGEMENT OF ACUTE APICAL ABSCESS TEETH: 3 CASE REPORTS

Safa Kurnaz¹, Volkan Dinç², Gülsen Kiraz³

Açıldıktan sonra kolayca drene olan dişlerde, enstrümantasyon kök kanalları içerisinde sonlandırılmalıdır

Periradiküler absesi olan fakat kanaldan drene olmayan dişlerde foramen apikaleden küçük eğelerle çıkılması drenajı ve basıncın azaltılmasını sağlayabilir

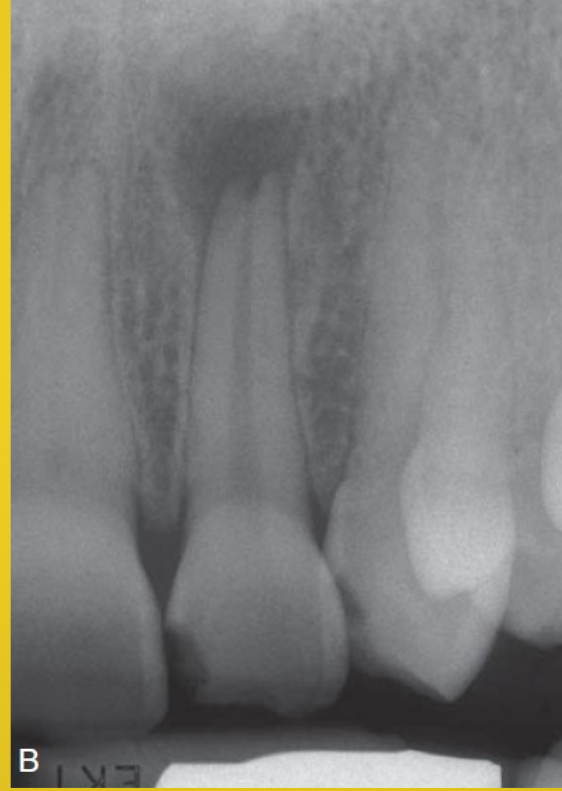

Abse odağı foramen apikale ile direkt bağlantılı olmadığında rahatlama sağlanamaz

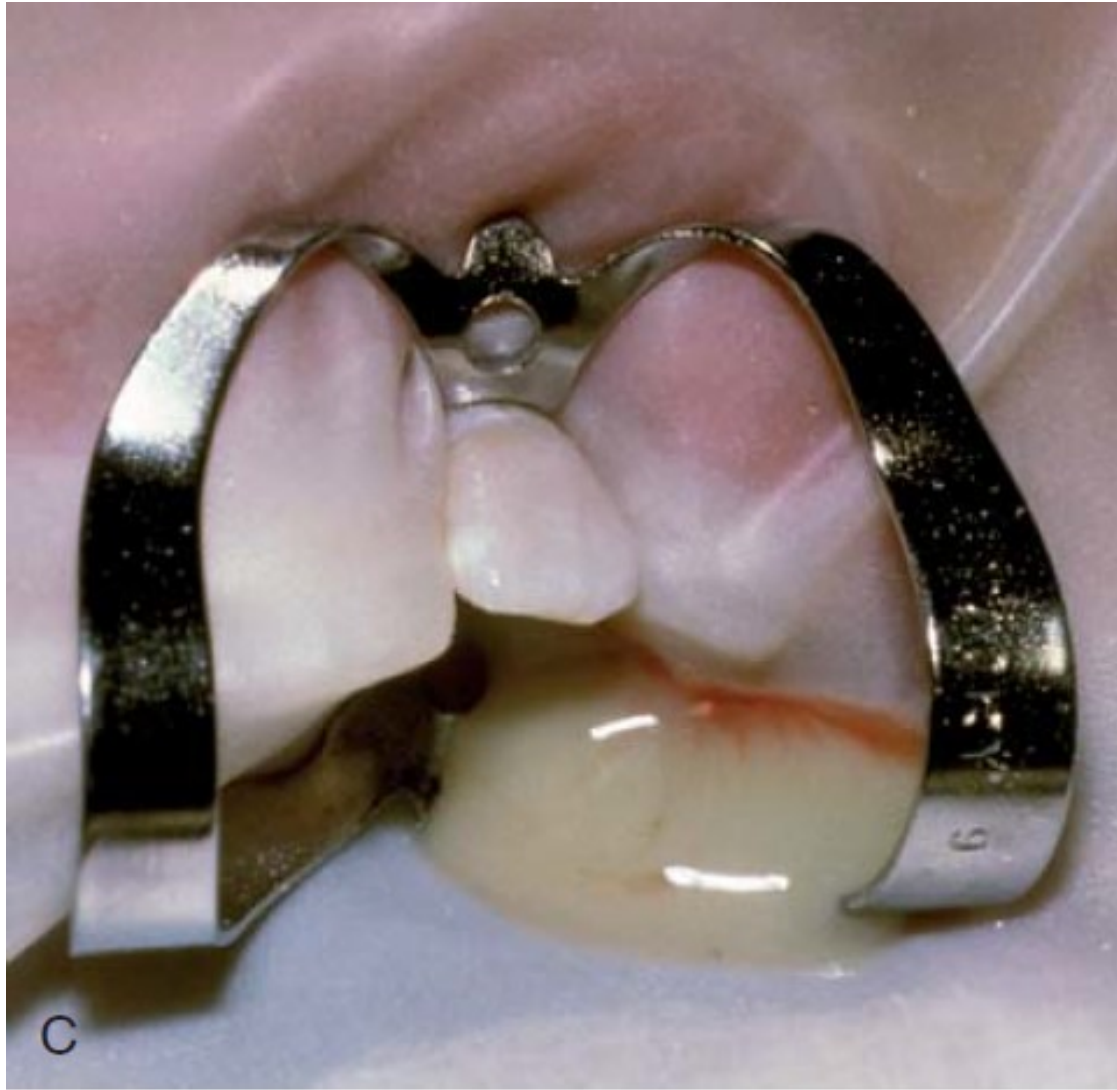

Bağlantılı olmadıklarında drenaj hem kök kanalı yoluyla hem de mukozal insizyonla yapılmalıdır

Genellikle 1-2 gün ya da drenaj bitene kadar bir dren yerleştirilir

AKUT APIKAL ABSE

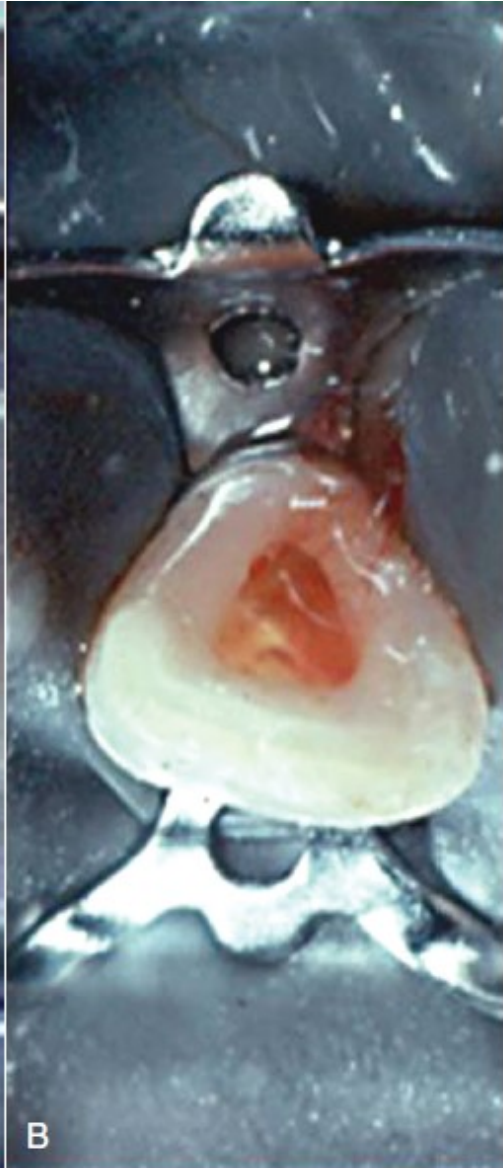
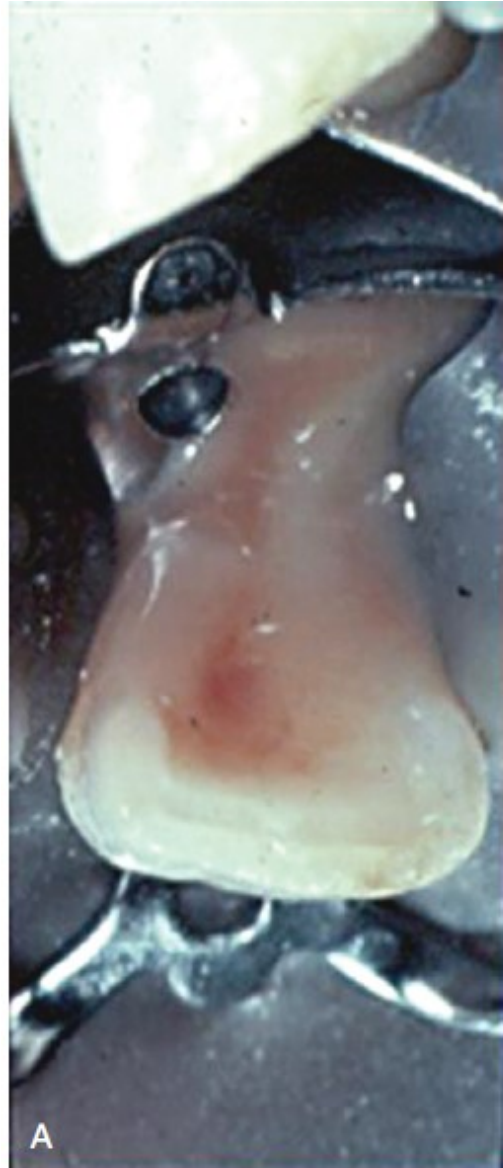
Dişler tamamen drene olana kadar beklenir, kavite kesinlikle açık bırakılmaz.

Sistemik etkiler veya ateş varsa antibiyotik verilebilir.

Bu hastaları 24 saat sonra kontrole çağırarak yararlıdır.

**ÜST ÇENE BÜYÜK AZI DİŞİNİN PALATİNAL KANALINDAKİ
YABANCI CİSİM**

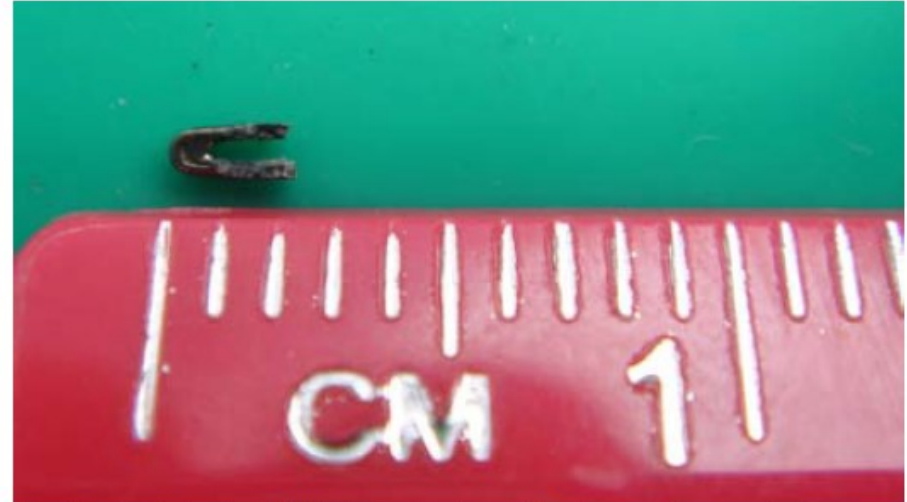
**A FOREIGN OBJECT FROM THE PALATAL CANAL OF A
MAXILLARY MOLAR TOOTH**

Yrd. Doç. Dr. Uğur İNAN*

Dr. Dt. Elif KALYONCUOĞLU*

Resim 1. Kök kanalındaki yabancı cismi gösteren teşhis filmi.

Resim 2. Palatinal kök kanalından çıkarılan yabancı cisim.

DİFFÜZ ŞİŞLİKLER

Selülit olarak da tanımlanır

Lokalize değildir ve fasiyal boşluklara yayılabilirler

Bazen yüksek ateş ve diğer sistemik belirtiler de eklenebilir

Fig. 10.26 Closure of eye associated with infection thought to arise from maxillary canine

TEDAVİ

Önemli olan iritanların kök kanallarının şekillendirilmesi ve temizlenmesi ile ya da dişin çekilmesi ile uzaklaştırılmasıdır

Kök kanalından her zaman drenaj sağlanamayabilir

Bu durumda şişlik insize edilerek 1-2 günlüğüne lastik dren uygulanabilir

BAZEN ABSE ANATOMİK BOŞLUKLARA YAYILABİLİR

Hastanın
hastaneye
yatması

IV
antibiyotik
kullanımı

insizyon
yapılması

Dren
takılması

A

B

C

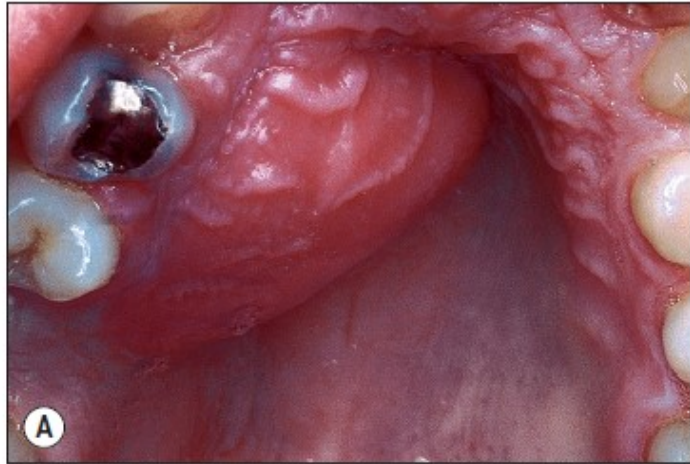
A

B

C

Fig. 10.27 (a) Palatal swelling associated with maxillary lateral incisor; (b,c) aspiration from the palatal swelling using a wide-bore needle and syringe

TEDAVİ

Kalsiyum hidroksit patının ve kuru pamuk peletin yerleştirilmesinden sonra kavite, geçici dolgu ile kapatılır

Diffüz ve hızlı yayılan şişliklerde antibiyotik kullanımı uygun olacaktır

Sistemik steroidler, enflamasyona bağlı ağrının azaltılmasına yardımcı olabilirler

TEDAVİ

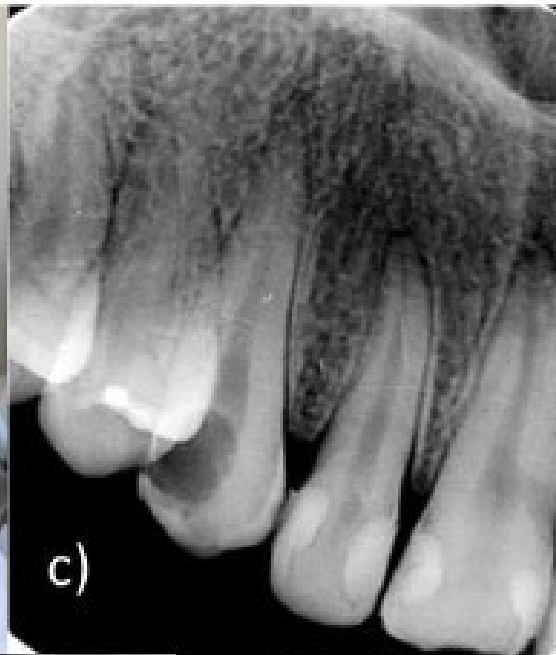
Şişlik lokalize ya da diffüz olsun iyileşmenin hızı kök kanallarının temizlenmesine ve drenaja bağlıdır

Ödem çevre dokulara yayıldığı için diffüz şişlikler 3-4 gün içinde yavaşça iner

Hafiften şiddetliye tüm ağrılarda analjezikler kullanılmalıdır

AKUT APİKAL APSELİ DİŞLERİN ACİL TEDAVİSİ: 3 VAKA RAPORU

*EMERGENCY MANAGEMENT OF ACUTE APICAL ABSCESS TEETH: 3 CASE REPORTS*Safa Kurnaz¹, Volkan Dinç², Gülsen Kiraz³

ÇATLAK DİŞ SENDROMU

- Mine yüzeyinde çatlaklar sık görülen durumlardır
- Çatlak dentine ulaşırsa çiğneme sonucu ağrı oluşur
- Ancak hastalar başlangıçta tedaviye başvurmaz
- Ancak kırık hattı pulpaya ulaşırsa pulpitis oluşur

SEMPTOMLAR

Çiğneme sırasında ağrı

Sıcak ve soğuğa karşı hassasiyet

Ağrının lokalize edilmesinde güçlük

Akut pulpal ağrı

TANI

Tanı koymak güçtür

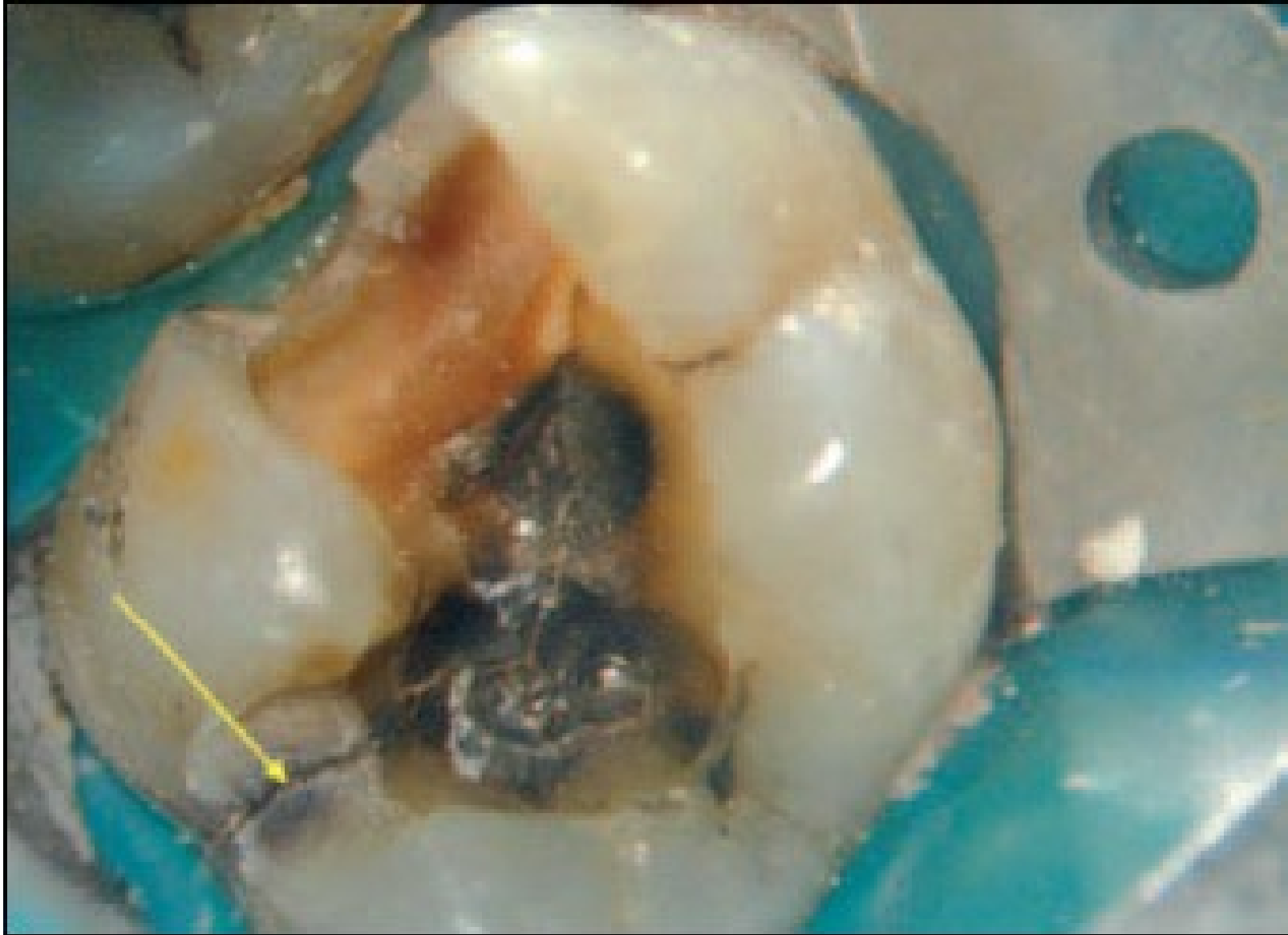
Kırık hattı bukkolingual düzlemde ilerlemiyorsa radyografda görülmez

Fiber optik ışık kaynağı yardımcı olabilir

Hastaya katlanmış rubber dam ısırtılması tanıda yardımcı olur

PROGNOZ

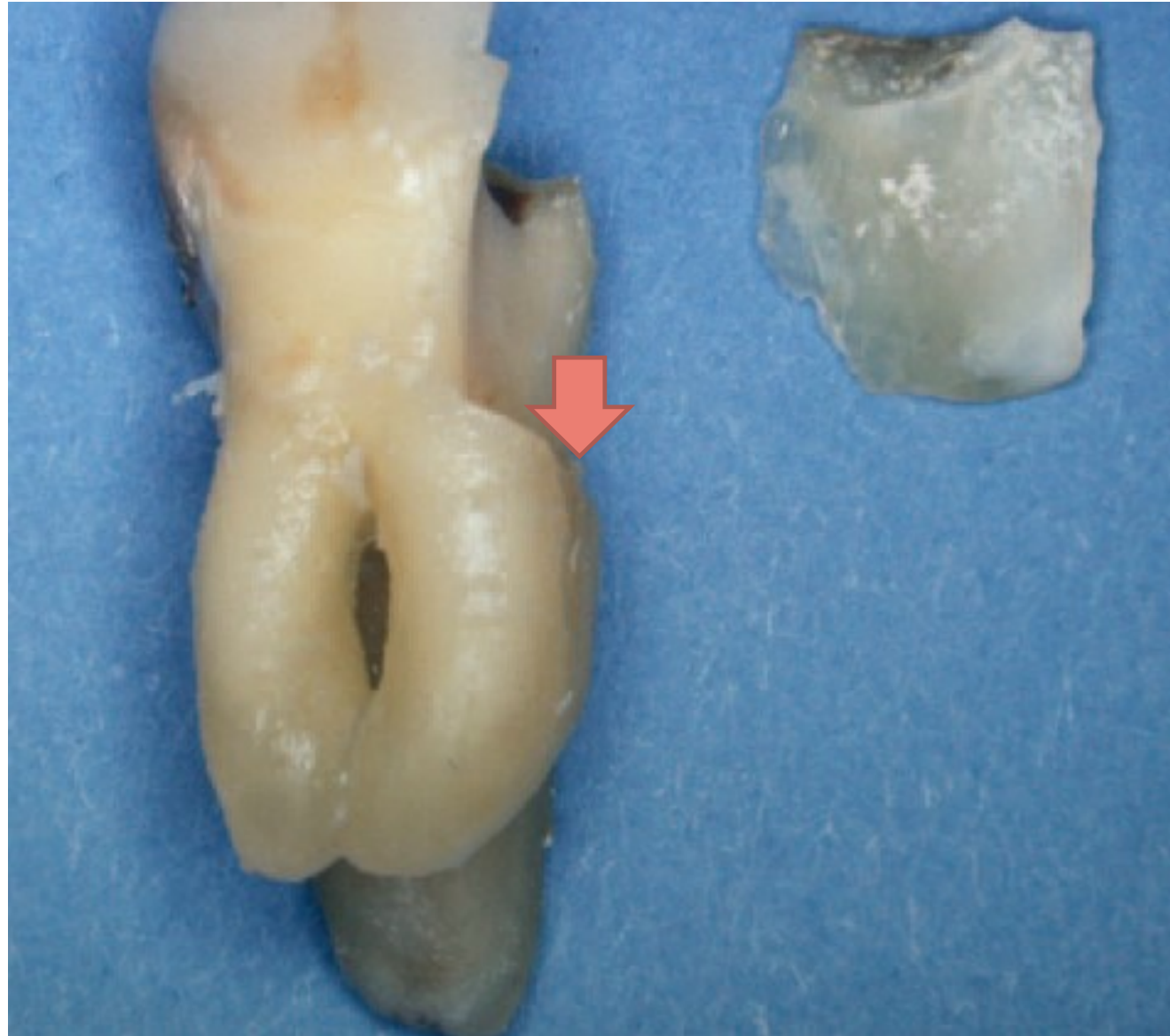

Kırık hattı yatay veya alveoler kemik seviyesi üzerindeyse prognoz iyidir

Kırık dikey yönde ilerliyorsa, kök kanal sistemine ulaşmışsa veya alveol kemik seviyesinin altındaysa prognoz kötüdür ve çekim endikasyonu vardır

TEDAVİ SIRASINDA ORTAYA ÇIKAN ACİL DURUMLAR

- Endodontik tedavi işlemleri sonrasında, ne kadar dikkatli çalışılırsa çalışılsın hastalar ağrı ile gelebilirler
- Bu nedenle tedaviden sonra az da olsa ağrı olabileceği konusunda hastalar mutlaka uyarılmalıdır
- Ayrıca hastalara analjezik de önerilebilir

YAKIN ZAMANDAYAPILMIŐ RESTORATİF TEDAVİ

Yüksek dolgu

Mikrosızıntı

Pulpada mikro-ekspoz oluşması

Kavite preparasyonu sırasında oluşan termal veya mekanik yaralanmalar

YAKIN ZAMANDA YAPILMIŞ RESTORATİF TEDAVİ

Metalik restorasyonlar altında yetersiz kaide olması

Dolgu veya kaide materyallerinin kimyasal irritasyonu

Farklı metaller arasında oluşan elektrik akımı

PERIODONTAL ABSE

KRON VEYA KÖK KIRIKLARI

Birçok kök veya kron kırığı, kök kanal tedavisi sırasında diş yapısının korunması ile engellenebilir

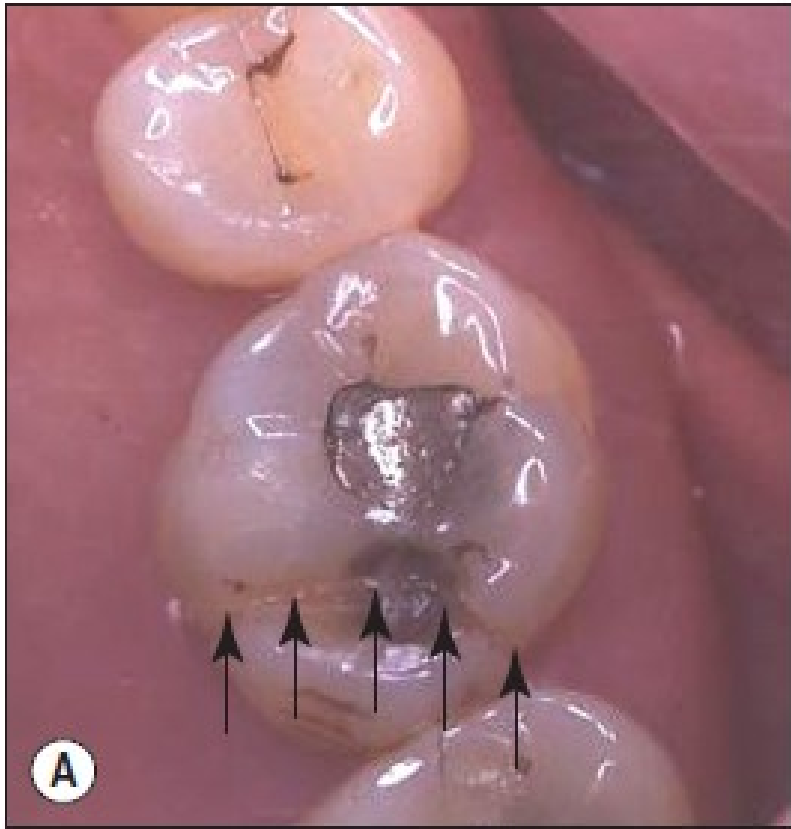

Eğer seanslar arasında dişte hasar oluşmuşsa kök kanallarına bakteri ve tükürük sızıntısı sonucunda ağrı oluşabilir

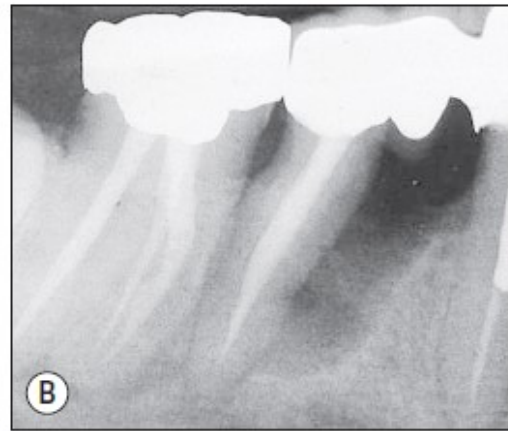
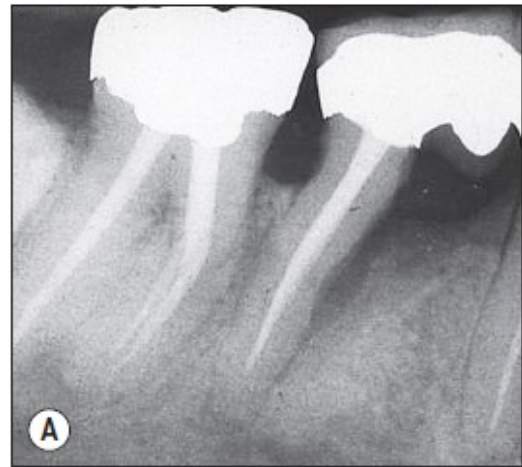

Eğer dişte dikey yönde derin kırık varsa prognoz kötü olacaktır ve dişin çekilmesi gerekebilir

Gulabivala K, Ng YL. Endodontics 4th ed. 2014.

Fig. 10.47 (a) Radiographic appearance of root with vertical bone loss; (b) further bone loss – suspected vertical fracture precipitated by the obturation procedure; (c) extracted root with fracture (all courtesy of Mr AF Speirs, Leeds Dental Institute)

PREPARASYON SONUCUNDA AĞRI OLUŞMASI

Akut Apikal Periodontitis

Phoenix Absesi (Akut alevlenme-flare up)

AKUT APİKAL PERİODONTİTİS

Taşkın enstrümantasyon

Kanal içeriğinin apikalden taşırılması

Dişin travmatik oklüzyonda bırakılması

Pulpa odasına çok fazla medikaman yerleştirilmesi

AKUT ALEVLENME (FLARE UP)

Daha önceden semptomsuz olan periradiküler lezyonun aniden akutlaşarak şiddetlenmesidir

Görülme sıklığı %1.4-25 arasındadır

ENDODONTİK TEDAVİ SONRASINDA ORTAYA ÇIKAN ACİL DURUMLAR

- Yüksek restorasyon
- Taşkın dolgu
- Eksik dolgu
- Kök kırıkları

YÜKSEK
RESTORASYON

OKLÜZAL
TRAVMA

Kök kanal dolgusu tamamlandıktan sonra restorasyon tamamlanabilir

Apikal periodontitis veya diş kırılmasından kaçınmak için oklüzyon kontrolü yapılmalıdır

Taşkın dolgular genellikle hafif rahatsızlıklara neden olurlar

Kök kanal dolgusu tamamlandıktan sonra ortaya çıkan şiddetli ağrı periapikal bölgedeki enfekte materyallere bağlıdır

Eksik doldurulmuş kanallarda ağrı ortaya çıkması kanalın yetersiz temizlenmesine bağlıdır

KÖK KIRIKLARI

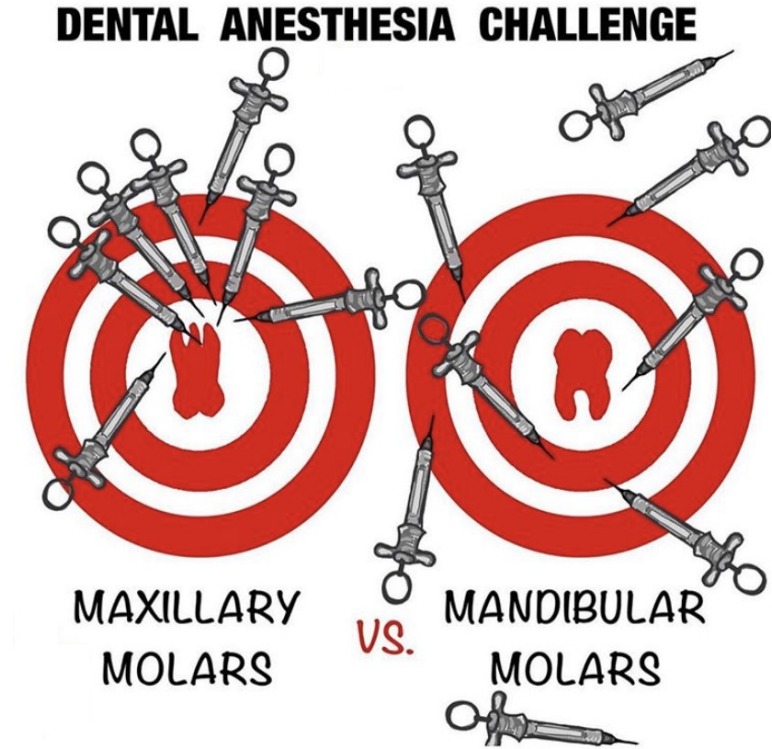
Lateral kondenzasyon yapılırken aşırı kuvvet uygulanmamalıdır

Vertikal kırıklarda prognoz kötüdür

ANESTEZİ İLE İLGİLİ SORUNLAR

**Mandibular sinirin
anestezisi diş hekimliğinde
%15-20 ile en sık
başarısızlık görölen
anestezidir**

NEDENLERİ

Anatomik

- Yan sinir dalları
  - ✓ mylohyoid,
  - ✓ aurikulotemporal

Patolojik

- Trismus
- Enfeksiyon
- Enflamasyon

NEDENLERİ

Farmakolojik

- Kronik alkolizm
- Narkotik ilaç alışkanlığı

Psikolojik

- Korku,endişe

Hatalı uygulama

- Ağızın yetersiz açılması
- İğnenin hatalı konumlandırılması

ENDODONTİDE ANESTEZİ BAŞARISIZLIĞININ NEDENLERİ

Hastanın duygusal durumu ve iltihaplı pulpa dokusu

Anestezik solüsyonun yanlış bölgeye verilmesi

- **Yetersiz anatomik bilgi**
- **Damar içi enjeksiyon**
- **Yanlış teknik**

iltihabi bölgeye yapılan enjeksiyon

İLTİHABİ BÖLGEYE YAPILAN ENJEKSİYON

Enfeksiyon dokuların alkalenliğini azaltmakta ve düşük pH'da anestezinin etkinliği de azalmaktadır

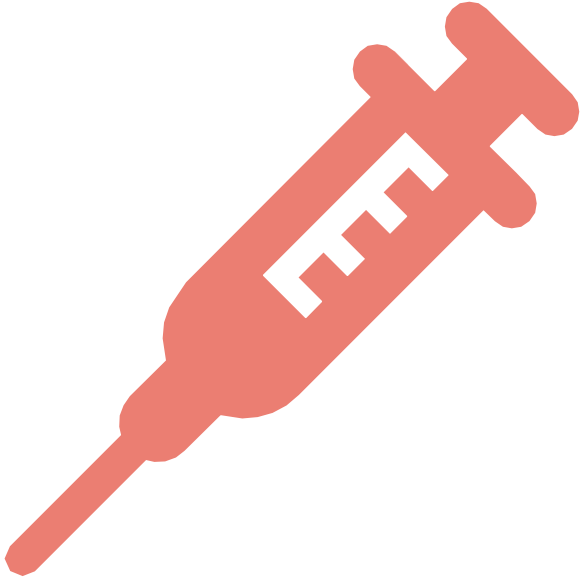

iltihabi durumlarda oluşan metabolitlerin yapısal ve biyokimyasal değişimleri ile sinirler lokal anesteziklere dirençli hale gelmektedir

Lokal anestezinin yoğunluğunun artırılması bu direncin yenilmesine yardımcı olabilir

ANESTEZİ BAŞARISIZ OLURSA

Anestezi tekrarlanır.

Bukkal veya lingual infiltrasyon

intrapulpal anestezi

PULPA İÇİ ANESTEZİ (İNTRAPULPAL ENJEKSİYON)

Endodontide en yararlı tekniktir.

Anestezi basınç uygulanarak sağlanır.

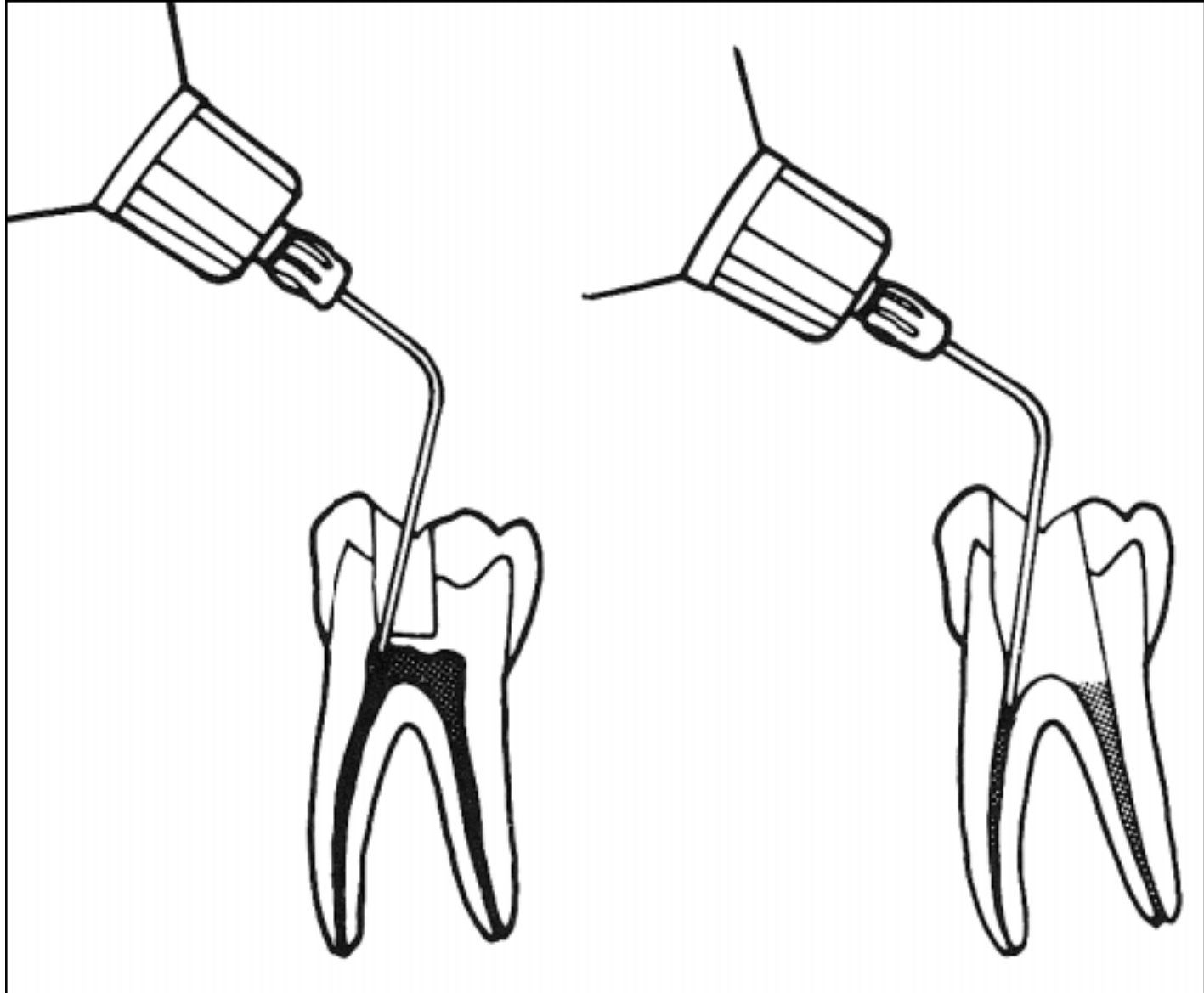

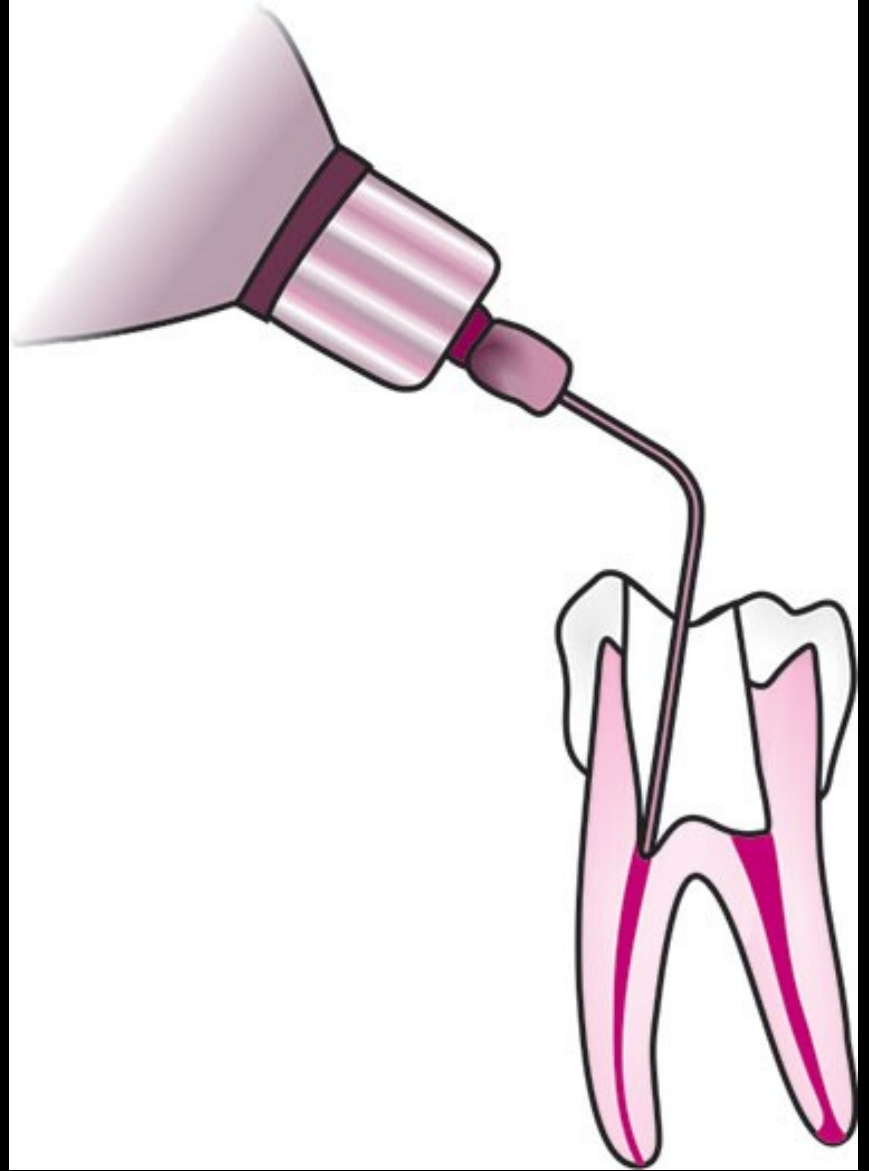
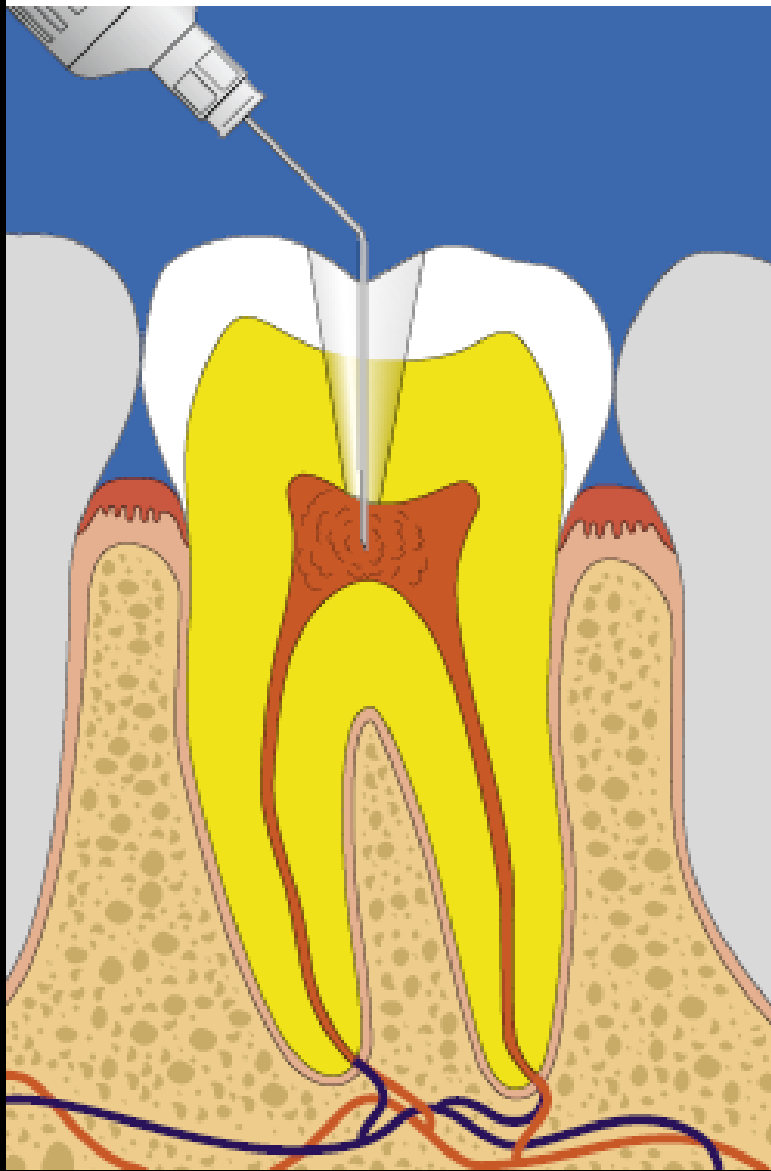
Giriş kavitesi açılırken pulpa odası bir noktadan delinir ve iğnenin ucu bu noktaya yerleştirilerek 0.1 ml anestezi basınçla uygulanır.

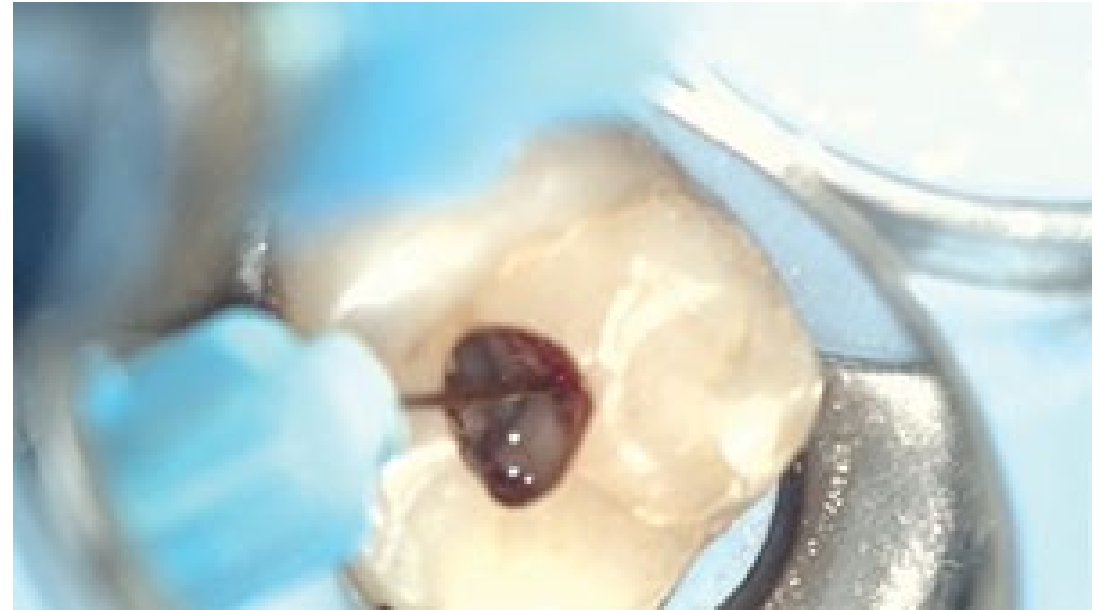

Hasta kısa süreli bir rahatsızlık gösterebilir. Ancak anestezi çok hızlı ortaya çıkar.

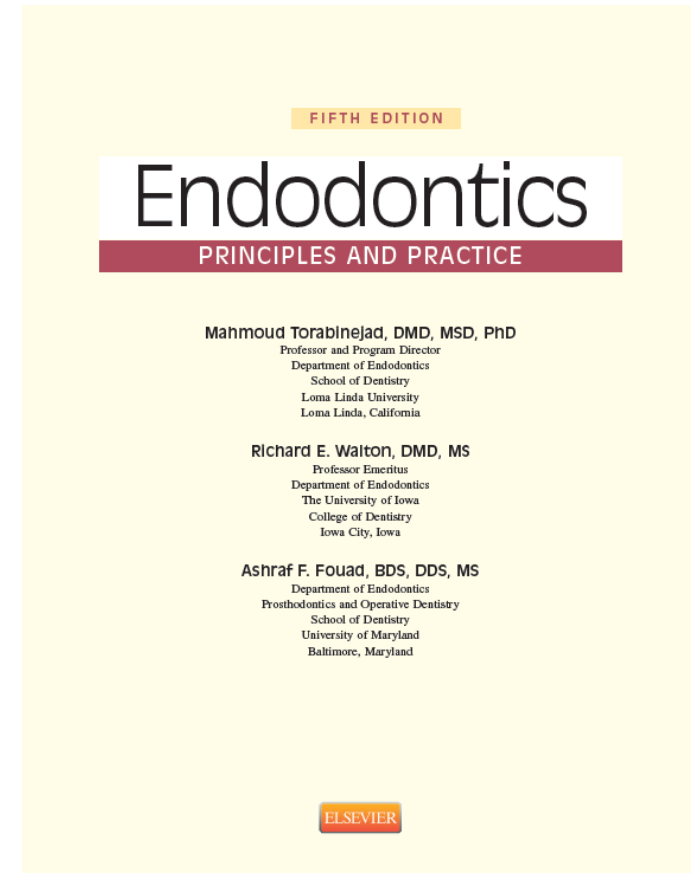
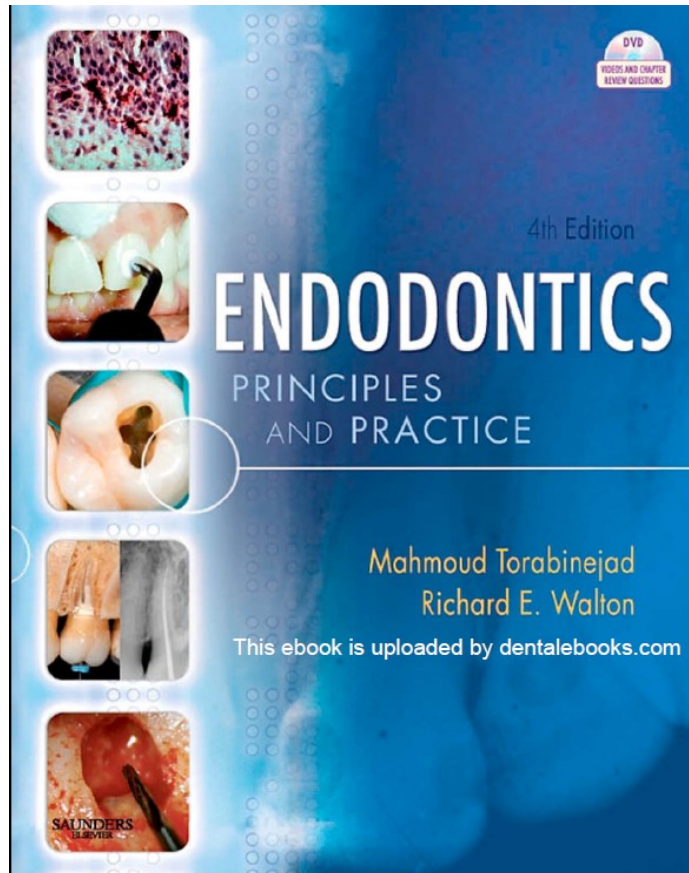

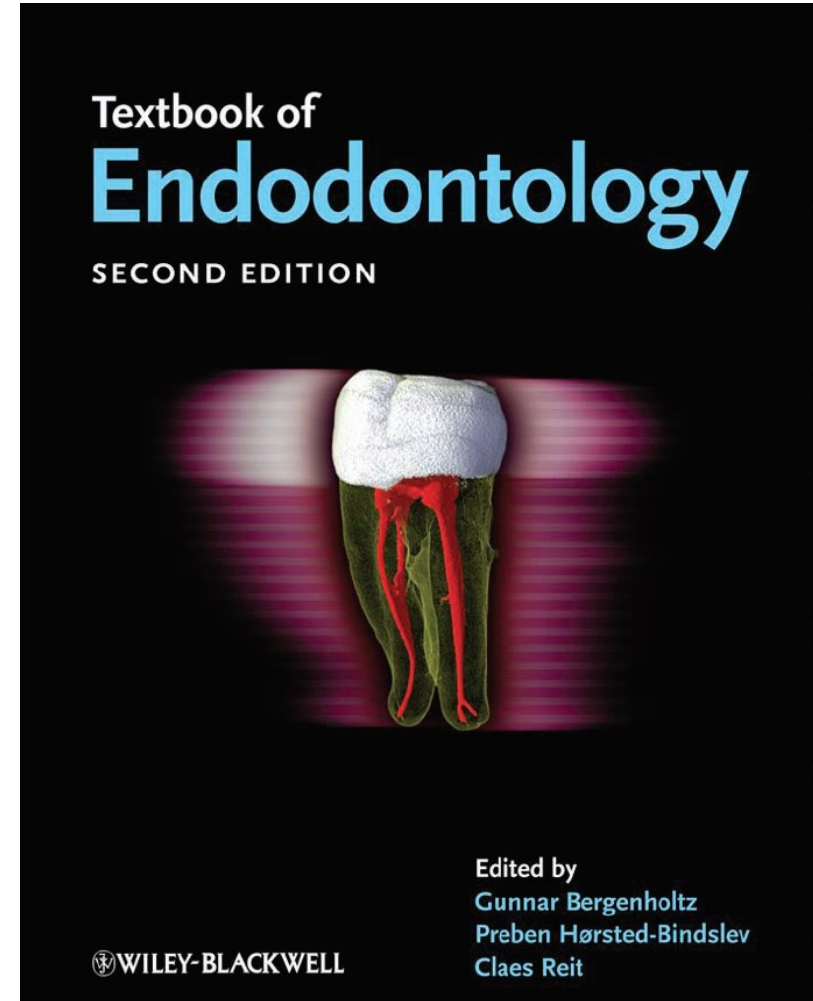
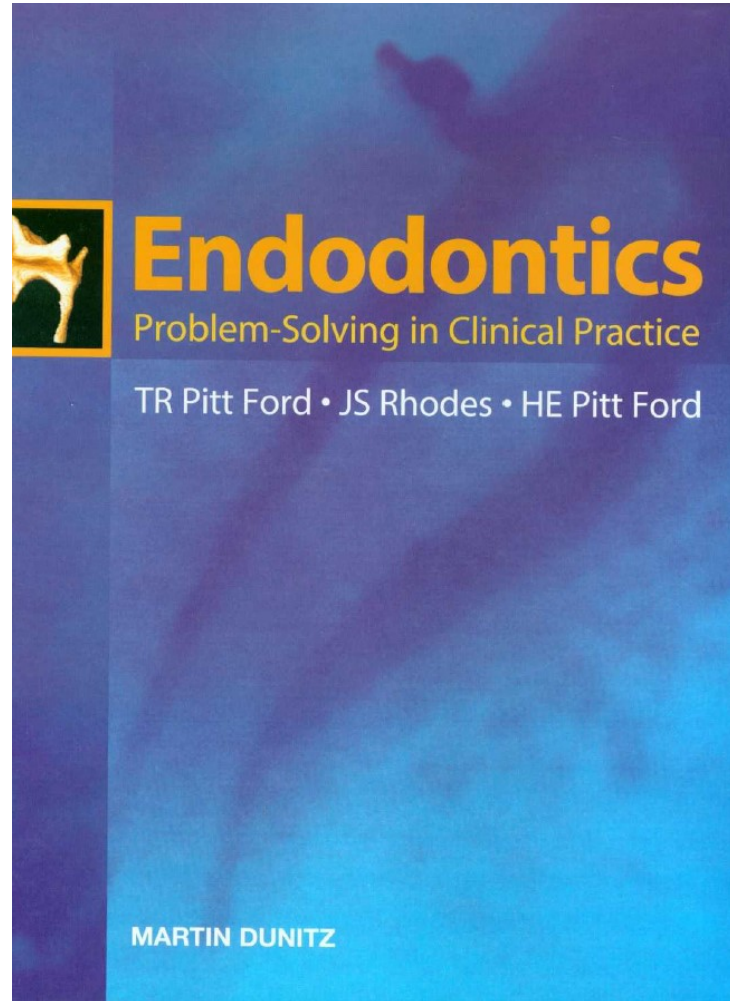

Kaynaklar

Kaynaklar

PRACTICE

3

VERIFIABLE
CPD PAPER

NOW AVAILABLE
AS A *BDJ* BOOK

IN BRIEF

- Before any dental treatment is provided it is essential that the patient's symptoms have been correctly diagnosed.
- Conditions causing dental pain on first presentation may include pulpitis (reversible or irreversible), periapical periodontitis, dental abscess, as well as cracked tooth syndrome and other oro-facial pain disorders.
- Conditions arising during treatment may include high restorations, (probably the most common), root or crown fractures, problems with root canal instrumentation and infection.
- Following treatment pain may be due to any of the above, or failure of the root canal treatment. However, patients should always be cautioned to expect a certain amount of post-treatment discomfort.

Endodontics: Part 3 Treatment of endodontic emergencies

P. Carrotte¹

The swift and correct diagnosis of emergency problems is essential when providing treatment, especially in a busy dental practice. A diagnosis must be made and appropriate treatment provided in usually just a few minutes. The sequence considered here encompasses problems presenting before, during and after dental treatment. Various diagnostic aids are considered, and some unusual presenting conditions discussed.

ENDODONTICS

1. The modern concept of root canal treatment
2. Diagnosis and treatment planning
3. Treatment of endodontic emergencies
4. Morphology of the root canal system
5. Basic instruments and materials for root canal treatment
6. Rubber dam and access cavities
7. Preparing the root canal
8. Filling the root canal system
9. Calcium hydroxide, root resorption, endo-perio lesions
10. Endodontic treatment for children
11. Surgical endodontics
12. Endodontic problems

¹Clinical Lecturer, Department of Adult Dental Care, Glasgow Dental Hospital and School, 378 Sauchiehall Street, Glasgow G2 3JZ

²Correspondence to: Peter Carrotte
Email: p.carrotte@dental.gla.ac.uk

Referred Paper
doi:10.1038/sj.bdj.4811641
© British Dental Journal 2004; 197:
299-305

The aim of emergency endodontic treatment is to relieve pain and control any inflammation or infection that may be present. Although insufficient time may prevent ideal treatment from being carried out, the procedures followed should not prejudice any final treatment plan. It has been reported that nearly 90% of patients seeking emergency dental treatment have symptoms of pulpal or periapical disease.^{1,2}

Patients who present as endodontic emergencies can be divided into three main groups.

Before treatment:

1. Pulpal pain
  - a) Reversible pulpitis
  - b) Irreversible pulpitis
2. Acute periapical abscess
3. Cracked tooth syndrome

Patients under treatment:

1. Recent restorative treatment
2. Periodontal treatment
3. Exposure of the pulp
4. Fracture of the root or crown
5. Pain as a result of instrumentation
  - a) acute apical periodontitis
  - b) Phoenix abscess

Post-endodontic treatment:

1. High restoration
2. Overfilling
3. Root filling
4. Root fracture

BEFORE TREATMENT

Details of the patient's complaint should be

considered together with the medical history. The following points are particularly relevant and are covered more fully in Part 2.

1. Where is the pain?
2. When was the pain first noticed?
3. Description of the pain.
4. Under what circumstances does the pain occur?
5. Does anything relieve it?
6. Any associated tenderness or swelling.
7. Previous dental history:
  - a) recent treatment;
  - b) periodontal treatment;
  - c) any history of trauma to the teeth.

Particular note should be made of any disorders which may affect the differential diagnosis of dental pain, such as myofascial pain dysfunction syndrome (MPD), neurological disorders such as trigeminal neuralgia, vascular pain syndromes and maxillary sinus disorders.

Diagnostic aids

- Periapical radiographs taken with a paralleling technique.
- Electric pulp tester for testing pulpal responses.
- Ice sticks, hot gutta-percha, cold spray and hot water for testing thermal responses.³
- Periodontal probe.

Pulpal pain

The histological state of the pulp cannot be assessed clinically.^{4,5} Nevertheless, the signs and symptoms associated with progressive pulpal

